

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА АРХЕТИПІКИ

**АРХЕТИПІКА І ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ:
ІНСТИТУЦІЙНІ ФОРМИ,
МЕХАНІЗМИ ТА ПРАКТИКИ**

**збірник наукових праць
переможців і кращих авторів
Першого міжнародного конкурсу молодих учених**

**КИЇВ
НТЦ «Псіхея»
2013**

УДК 342:321:316
ББК 67
A94

Схвалено Вченою радою Національної академії
державного управління при Президентіві України
(протокол № 202/4-9 від 21 травня 2013 року)

Експертна колегія:

Тетяна Данилова, канд. філос. наук (Київ, Україна);
Володимир Козаков, д-р держ. упр., проф. (Київ, Україна);
Павло Крупкін, канд. фіз.-мат. наук, с. н. с., (Париж, Франція);
Катерина Меркотан, канд. політ. наук (Борне Суліново, Польща);
Валентина Мамонова, д-р держ. упр., проф. (Харків, Україна);
Андрій Мартинов, д-р іст. наук, с. н. с. (Київ, Україна);
Людмила Приходченко, д-р держ. упр., проф. (Одеса, Україна);
Олена Шибанова-Росенко, канд. екон. наук, проф.
(Лондон, Велика Британія; Твер, Росія).

A94

Архетипіка і державне управління: інституційні форми, механізми та практики [Текст] : збірник наукових праць переможців і кращих авторів Першого міжнародного конкурсу молодих учених ; Київ, 24 травня 2013 р. / за ред. Е. А. Афоніна, Г. Л. Рябцева. – К. : НАДУ, 2013. – 112 с.

ISBN 978-966-95379-6-6

До збірки увійшли статті переможців і кращих авторів Першого міжнародного конкурсу молодих учених, фінал якого пройшов у рамках Четвертого теоретико-методологічного семінару за міжнародною участю «Архетипіка і державне управління: інституційні форми, механізми і практики» (22-26 травня 2013 р., Київ, Україна).

УДК 342: 321: 316
ББК 67

© Українська школа архетипіки, 2013

ISBN 978-966-95379-6-6

ЗМІСТ

До читача

<i>Марина БІЛИНСЬКА</i>	5
<i>Сергій КОТОВ-ДАРТІ</i>	6

Теорія та історія державного управління, державної служби та місцевого самоврядування (архетипна парадигма)

<i>Ігор РЕШЕВЕЦЬ</i> . Архетипна парадигма в політико-адміністративному менеджменті	7
<i>Марина СТАРОВА</i> . Проблеми морально-етичної поведінки лідера в колективі: архетипна парадигма	17
<i>Олександр ЧАБАН</i> . Архетипні та соціокультурні основи корупційної поведінки в українській дійсності	25

Механізми державного управління, державної служби та місцевого самоврядування (архетипна парадигма)

<i>Олена БУЛКІНА</i> . Архетипні особливості здійснення політичної професійної діяльності	34
<i>Степан ГАЛИЧ</i> . Політичні вибори в Україні: архетипний підхід	41
<i>Юрій ГУБАРЄВ-ЗОЛОТУХІН</i> . Маніпулювання масовою свідомістю	51
<i>Сергій ДОРОШЕНКО</i> . Державно-приватне партнерство як наслідок архетипіки в державному управлінні	59
<i>Альберт ЗЕЛЯК</i> . Комунікації в публічній сфері та їх архетипіка	67
<i>Надія ПАВЕЛКО</i> . Архетипна природа державної аграрної політики України	74
<i>Аліна ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО</i> . Механізм збалансування та державної підтримки реалізації інтересів у сфері земельно-орендних відносин: архетипна природа	81

Проблеми планування розвитку територій (архетипна парадигма)

<i>Віталій ОМЕЛЬЯНЕНКО</i> . Управління процесами створення регіональної екосистеми інновацій з урахуванням особливостей інституційних архетипів	90
<i>Юлія ЧЕРКАСОВА</i> . Планування територій суспільного значення в житлових районах (архетипний підхід)	97
<i>Євген ЮРЧЕНКО</i> . Збереження архетипу територій при плануванні і забудові населених пунктів	104

Українська школа архетипіки	110
--	-----

TABLE OF CONTENTS

To the reader

<i>Maryna BILYNSKA</i>	5
<i>Sergej KOTOV-DARTEY</i>	6

Theory and history of public administration, state services and local self-government (archetypical paradigm)

<i>Igor RESHEVETS</i> . Archetypical paradigm of the political administration management.....	7
<i>Marina STAROVA</i> . The problems of ethical behavior of a leader in the group: the archetype paradigm	17
<i>Alexander CHABAN</i> . Archetypical and socio-cultural foundations of corruptive behavior in the Ukrainian reality	25

Mechanisms of public administrations, services and local self-government (archetypical paradigm)

<i>Helen BULKINA</i> . Archetypical peculiarities of professional political activity implementation.....	34
<i>Stepan GALYCH</i> . Political elections in Ukraine: archetypical approach.	41
<i>Yuriy GUBAREV-ZOLOTUKHIN</i> . Mass consciousness control.....	51
<i>Sergey DOROSHENKO</i> . Public-Private Partnership (PPP) as a consequence of archetypical patterns in the state administration	59
<i>Albert ZELYAK</i> . Communications in the public sphere and their archetypical patterns.....	67
<i>Nadiya PAVELKO</i> . Archetypal nature of state agricultural policy in Ukraine.....	74
<i>Alina POMAZA-PONOMARENKO</i> . Balancing and state support mechanism for realization of interests under in land lease relations: archetypical nature	81

Development problems in planning of territories (archetypical paradigm)

<i>Vitaliy OMELYANENKO</i> . Administering the processes of regional ecosystem innovations creation considering the peculiarities of institutional archetypes	90
<i>Juliya CHERKASOVA</i> . Planning of territories of public value in residential areas (archetype approach)	97
<i>Evgenii YURCHENKO</i> . Planning and development of residential areas preserving the territorial archetypes	104

Ukrainian school of archetypes	110
---	-----

**ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ,
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ТА МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ (АРХЕТИПНА ПАРАДИГМА)**

УДК 352/354:316:323.213

Ігор РЕШЕВЕЦЬ

*слухач магістерської програми за спеціальністю «Державне управління»
Харківського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України
(Харків, Україна)*

**АРХЕТИПНА ПАРАДИГМА
В ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ**

Проаналізовано архетипні впливи на політико-адміністративний менеджмент, досліджено методи та складові адміністративно-державного управління та політичного менеджменту, розглянуто принципи функціонування політико-адміністративного менеджменту у системі державного управління.

Ключові слова: *архетип, система, методи, адміністративне управління, політичний менеджмент, політико-адміністративний менеджмент.*

Ідеальний образ існує...

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науково-практичними завданнями. Вирішення теоретичної складової проблеми оптимізації політико-адміністративної взаємодії можливе на основі чіткого розгляду архетипної парадигми адміністративної та політичної систем державного управління, які можна визначити як підсистеми в державі і суспільстві, та на основі окремого розгляду політичного й адміністративного менеджменту.

Історія взаємозв'язку між політичною та адміністративною сферами в Україні впродовж останнього десятиріччя нараховує безліч драматичних ситуацій. Відомі випадки безпосереднього тиску і відкритого конфлікту, коли політичні сили заявляли про необхідність відставки уряду буквально наступного дня після затвердження його складу парламентом. Більш м'які форми пошуку балансу між цими сферами – це практика кооптації представників політичних сил у виконавчі органи влади, яка часто використовувалася за часів президентства Л. Кучми. Політизація державної служби, хоч вона дещо відрізняється від політизації державного управління за тоталітарних режимів, також може призводити до низки негативних наслідків. По-перше, вона перешкоджає створенню високопрофесійної управлінської спроможності. За умов частих змін уряду паралельна зміна державних службовців просто не дає змоги останнім перебувати на посадах достатньо тривалий час, аби набути необхідного досвіду. Потім вони часто переходять з однієї посади в уряді на

іншу. Таких людей багато. У середньому протягом однієї парламентської каденції може бути від двохсот до трьохсот політичних призначень. Отже, йдеться про невелику політичну верхівку над численною армією державних службовців. Багато політиків не мають управлінського досвіду, коли стикаються з масштабними завданнями керувати великими міністерствами, величезною кількістю персоналу. Політики надзвичайно обмежені в часі, тож їм може бракувати достатньо часу для того, щоб займатися державною політикою й менеджментом [2].

Актуальність теми дослідження. Важливою складовою частиною сучасної політичної думки є теорія адміністративно-державного менеджменту, оскільки вона безпосередньо пов'язана з розробкою державної стратегії функціонування, розвитку та вдосконалення всіх сфер суспільного життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження процесів розмежування політичного й адміністративного рівнів системи державного управління висвітлили у своїх працях закордонні науковці Е. Вайнінг [3], Т. Веймер [3], Б. Гурне [8], Т. Дай [9], Ж. Зіллер [14], а також російські вчені Н. Глазунова [5], В. Граждан [7], Д. Зеркін [13], В. Ігнатов [15], Ю. Коргунюк [19] та ін.

Серед вітчизняних вчених цю проблему досліджували Б. Гаєвський [4], В. Горбатенко [6], С. Дубенко [11], В. Князев [17], І. Коліушко [18], В. Луговий [20] та ін.

Започаткував теоретичну розробку питань адміністративно-державного управління у 1887 р. професор В. Вільсон – майбутній президент США, який зазначав, що наука адміністрування прагнучиме віднайти способи поліпшення діяльності уряду, зробіть його роботу менш трудомісткою, упорядкує організацію управління. На його думку, завданням державної адміністрації має бути оперативне і компетентне впровадження в життя рішень будь-якої групи політичних лідерів – «обранців нації».

Разом зі своїм однодумцем американським політологом Ф. Дж. Гуднау В. Вільсон провів наприкінці XIX – на початку XX ст. дослідження ефективності функціонування американської системи адміністративно-державного управління з метою розробки оптимальної моделі бюрократії для умов демократичного суспільства. Запропонована ними теоретична концепція допомагала вченим осмислювати ідеали демократії у контексті діяльності професійної цивільної служби. В. Вільсон розглядав сутність урядової системи як гармонійні відносини між адміністрацією, яка виконує закони, і владою, яка створює закони. Політики й адміністратори повинні діяти у добре налагодженій системі поруч та злагоджено.

Утім, Ф. Гуднау і В. Вільсон вважали, що успішному розвитку демократії сприятиме чітке розмежування їх функцій: політикам слід здійснювати контроль за діяльністю адміністраторів. Тоді останні не зможуть «втручатися» у політику, а будуть зосереджуватись на вирішенні завдань, визначених для них політичними лідерами.

Ідеї американських політологів В. Вільсона й Ф. Гуднау визнавали проблеми менеджменту провідними в теорії адміністративно-державного управління та незалежними від політичної ідеології.

Визначення не вирішених раніше завдань загальної проблеми. Низька ефективність держави як політичного інституту, її неспроможність подолання кризових явищ в економіці, політичну нестабільність, корупцію, зростання рівня злочинності, соціальну напруженість, а також посилення недовіри до всіх форм влад-

них інституцій є важливою причиною необхідності реформування політико-адміністративної системи управління у зв'язку з чим виникає необхідність процесу розмежування політичного і адміністративного рівнів системи державного управління з метою дослідження кожного явища окремо.

Метою цієї роботи є з'ясування архетипних впливів на політико-адміністративний менеджмент.

Виклад основного матеріалу. Почнемо наше дослідження з визначення самого архетипу. Отже, архетип (грец. ἀρχή (arche) – початок і грец. τύπος (typos) – тип, образ; прототип, проформа) – прообраз, первісний образ, ідея, первісна форма для наступних утворень. Це поняття, що походить від традиції платонізму і відіграє головну роль в «аналітичній психології», розробленій Юнгом, що вплинула на сучасну культурологію. У філософії Платона під архетипом розумівся осяжний розумом зразок, «ейдос», у схоластів – природний образ, відбитий у розумі, у Августина Блаженного – споконвічний образ, що лежить в основі людського пізнання.

Також для нашого подальшого дослідження було б доречним дати визначення парадигми. Парадигма (грец. παράδειγμα – приклад, модель, зразок) – сукупність фундаментальних наукових установок, уявлень і термінів, що приймається і розділяється науковим співтовариством і об'єднуючою більшістю його членів.

Управління утворене людьми з метою свідомої саморегуляції їх життєдіяльності й залежить від стану суспільства, його закономірностей і форм, ідеалів і цінностей, від рівня розвитку й організації людського потенціалу, тому особливе місце у сучасному управлінні посідає менеджмент як процес управління матеріальними та людськими ресурсами задля ефективного їх використання з метою досягнення стабільного розвитку підприємства, транснаціональної компанії, суспільства.

Історія розвитку управлінської думки свідчить, що у ХХ ст. виникло кілька напрямів менеджменту: раціоналістична школа (дослідження питання відповідності фізичних та інтелектуальних характеристик людей у виконуваний ними роботі), школа людських відносин (вивчала соціально-психологічні чинники працівників виробництва, від яких залежить зростання продуктивності праці) та школа взаємопов'язаних дій (управлінська концепція, що поєднує досягнення науки про людську поведінку, психологію, з процесом управління).

Розкриття менеджменту як теорії і практики управління економікою можна застосувати у політичній діяльності, яка, зрозуміло, має свою специфіку, оскільки політичний менеджмент є наукою й мистецтвом аналізу тенденцій політичного розвитку, передбачення його наслідків, вироблення рекомендацій для політичного керівництва та забезпечення реалізації цих рекомендацій в політичній практиці. Зрештою, політичний менеджмент – це система управління політичною сферою суспільства на засадах використання форм, методів і технологій політичного маркетингу і правового менеджменту.

Класичну (бюрократичну) модель державного управління, яка домінувала в теорії та практиці діяльності системи державного управління починаючи з 30-х рр. ХХ ст., було піддано жорсткій критиці наприкінці 70-х рр. ХХ ст. Підставою для такої критики виступили закритість адміністративно-бюрократичної системи, низький рівень реагування на швидкі зміни в довікллі, незначний вплив громадськості на діяльність державних установ. Зусилля «просунути постбюрократичні» форми

зосередилися на відкритті можливостей керівництва з боку громадськості державними адміністраціями, поза традиційними контрольними установами, і зміні відносин між соціальними установами. Переорганізація від бюрократичного адміністрування та керування до конкурентних ринків і мережі політики участі була діагностована дослідниками, або передбачена [21], і перетворення інтерпретувалися як «неминуча зміна» до більш розвинутої адміністрації з конвергенцією адміністративних форм, якщо не глобально, то, принаймні, серед розвинених країн [25]. Модель публічного менеджменту або, за Т. Пітерсом [27], «ринкова модель» зіграла певну роль у розвитку державного управління і в деяких розвинених демократичних країнах є домінуючою і по теперішній час.

Загалом політичний менеджмент полягає у безпосередньому розгляді, ухваленні й утіленні в життя політичних рішень. Здійснює цю діяльність спеціалізована група людей – політична (владна) еліта. Тож головні функції політичного менеджменту є наступними:

- експертно-аналітичне і прогностичне обґрунтування організаційно-політичних і адміністративно-управлінських рішень – йдеться про досягнення «якості влади» та професійної культури управлінців;
- розроблення сценаріїв і вибору політичних технологій з проведення різноманітних політичних акцій і кампаній (вибори до місцевих і державних органів влади, референдуми);
- категоріальне осмислення стану політичного життя, розроблення парадигми політики, спрямованої на трансформацію політичних інститутів у напрямі становлення демократичних і правових інститутів суспільства.

В енциклопедичному словнику з державного управління поняття адміністрування (англ. administration) визначено як управлінська діяльність посадових осіб, що має чітко регламентовані функції. Там же зазначено, що адміністрування в перекладі з англійської мови означає «управління; адміністрація; урядування». Отже, адміністрування тісно пов'язане з управлінням. Виходячи з поділу управлінців на політиків та адміністраторів адміністрація означає діяльність саме управлінця-адміністратора та передбачає здійснення розпорядничьких, керівних функцій. До предметного кола поняття адміністрація входять поняття «адміністрація як органи виконавчої влади, управління», а також «керівний персонал установи, підприємства, організації». Адмініструвати – означає керувати установою, організацією, підприємством, управляти [12].

У сучасній науковій думці є різні визначення адміністративному менеджменту. А. Фомічев дає таке визначення: «Адміністративний менеджмент – один з основних напрямів сучасного менеджменту, який вивчає адміністративно-розпорядчі форми управління».

На думку Д. Бодді та Р. Пейтона, адміністративний менеджмент (administrative management) – управління, що спирається не стільки на особисті якості індивідів, скільки на інститути і встановлений порядок [1].

Отже, адміністративний менеджмент можна визначити як науку про адміністративну діяльність та практичну діяльність.

У науковій літературі теорію адміністративно-державного управління розглядають як міждисциплінарну науку (як теоретичний напрям виникла на перетині

теорії політики та менеджменту). До її розвитку активно залучали досягнення інших гуманітарних наук: соціології, філософії, психології. Тісний зв'язок з наукою адміністративного управління має наука адміністративного права, спрямована на вирішення таких завдань: закріплення організації, повноважень і порядок діяльності органів виконавчої влади, механізму функціонування державної служби, форм взаємовідносин цих органів із громадянами та іншими суб'єктами адміністративного права, засобів забезпечення законності у державному управлінні тощо. Водночас між ними існує істотна відмінність, суть якої полягає в тому, що коли теорія адміністративно-державного управління займається осмисленням об'єктивно існуючих закономірностей у сфері адміністративної діяльності і на цій основі опрацьовуються рекомендації, то предметом адміністративного права є процес реалізації цих рекомендацій через діючі юридичні нормативи.

На сучасному етапі зусилля теоретиків адміністративно-державного управління зосереджені на вирішенні низки завдань. По-перше, це пошук раціональних способів організації державного менеджменту на трьох рівнях управління: національному, регіональному та місцевому. По-друге, особливою сферою дослідження залишаються проблеми, пов'язані з підготовкою та рекрутуванням управлінських кадрів (визначення оптимальної структури штатного складу чиновників державного апарату; вимоги до менталітету і стиль роботи професійних державних службовців; боротьба з бюрократизмом та проблеми лідерства тощо). По-третє, це вдосконалення функціонування механізму державного адміністрування, а саме: розробка теорії прийняття державних рішень та політичного лідерства; методів адміністративно-державного управління в кризових і конфліктних ситуаціях тощо.

У науковому пізнанні теорії адміністративно-державного управління істинним має бути не тільки остаточний результат, а й спосіб, який веде до нього, тобто метод, який є системою правил і прийомів дослідження суб'єктів і об'єктів адміністрування з метою отримання істини.

Арсенал дослідницьких засобів та інструментів теорії адміністративно-державного управління можна поділити на три групи. До першої групи належать загальнологічні методи. Серед них найбільш важливими є абстрагування (під час абстрагування суб'єкт подумки фіксує будь-яку суттєво важливу для нього в певній пізнавальній ситуації властивість об'єкта адміністрування, відсторонюючись від решти властивостей, щоб спростити ситуацію і вивчити управлінський процес як такий), аналіз (розчленування адміністративної діяльності на підсистеми й елементи для їх всебічного вивчення), синтез (мислене об'єднання раніше виокремлених складових адміністративного менеджменту в певну систему теоретичних знань), індукція (загальний висновок ґрунтується на основі приватних покликань, а тому що отримана в індуктивний спосіб істина завжди неповна, тому індукція повинна доповнюватись дедукцією), дедукція (за допомогою цього методу із загальних посилок відповідно до законів логіки можна зробити висновок приватного характеру), моделювання (вивчення явищ, суб'єктів та об'єктів адміністративного менеджменту через створення і дослідження їх копій (моделей), що замінюють оригінал у певних аспектах, які цікавлять дослідника), аналогія (спосіб пізнання, за допомогою якого на основі подібності об'єктів у одних ознаках роблять висновок про їх схожість), класифікація (поділ усіх досліджуваних об'єктів адміністрування

на окремі групи відповідно до певних важливих для дослідника ознак) тощо.

Друга група методів – це теоретичні методи. Провідне місце серед них посідає системний аналіз, оскільки багатоаспектність державного адміністрування обумовлює необхідність осмислення фактів у їхній сукупності і взаємозумовленості. Методологічна специфіка системного підходу визначається тим, що основним поняттям його є певний ідеальний об'єкт, який розглядають як складне цілісне утворення, позаяк ту ж саму систему можна досліджувати з різних позицій, а системний підхід передбачає виділення насамперед певного системоутворюючого параметра, що обумовлює пошук сукупності елементів, мережу зв'язків і відношень між ними – її структуру.

Сукупність методів, що належать до складу системного аналізу, дає змогу розробляти та обґрунтовувати рішення у різноманітних складних проблемах державно-адміністративного управління, причому найважливішим є створення узагальненої моделі, що відтворює всі взаємозв'язки реальної менеджментської ситуації, які можуть виникати в процесі реалізації рішення.

Загалом системний підхід орієнтує дослідників на розгляд управлінських процесів, явищ насамперед як відкритих саморегулюючих соціальних цінностей, що постійно взаємодіють із навколишнім середовищем. Застосування цього підходу засновується на використанні таких загальнологічних методів, як мисленнєве розчленування цілого на різноманітні за ступенем складності складові (підсистеми, компоненти, елементи) та синтез (розгляд інтегральних якостей цілісності, якими її складові елементи не володіють).

Серед принципів системного дослідження адміністративно-державної сфери визначальне місце посідає структурно-функціональний аналіз. За своєю теоретичною сутністю зазначений метод має певну подібність до системного підходу. Цей аналіз займається виділенням елементів соціальної взаємодії, що підлягають осмисленню та визначенню їхнього місця і функцій у системі адміністрування. За допомогою структурно-функціонального методу можна розкрити регуляторний характер механізмів адміністративно-державного управління; дослідити зв'язок між внутрішньою структурою управління як усією системою загалом, так і складовими її елементами й виконуваними функціями; осмислити механізм розробки структури органу управління залежно від виконуваних функцій; визначити необхідну чисельність управлінського персоналу відповідно до потреб виробництва.

У методології адміністративно-державного управління необхідно особливу увагу звернути на ситуативний підхід, який фактично є логічним продовженням структурно-функціонального аналізу. Це спосіб осмислення організаційних проблем та визначення можливих рішень. Завдяки ситуативному аналізу менеджери організацій мають змогу визначати найбільш оптимальну структуру чи варіант управління, які відповідають конкретній ситуації, а також передбачати структурні інновації, впровадження яких збереже ефективність функціонування організації.

Визначальну роль у дослідженні теорії адміністративно-державного управління відіграє історичний підхід, який передбачає вивчення процесу адміністрування у його послідовно-часовому розвитку, зокрема виявлення взаємозв'язку у цій сфері між минулим, сьогоденням і майбутнім. Цей підхід набув поширення і застосування у західній та вітчизняній науковій думці. Як принцип підходу до вивчення дійсності, що

змінюється у часі та розвивається, він був висунутий і розроблений у філософських системах Ж.-Ж. Руссо [22], Д. Дідро [10], Й. Фіхте [23], Г. Гегеля [16].

За допомогою історичного підходу теорію адміністративно-державного управління розглядають як у ретроспективі, так і в різні конкретно-історичні періоди існування людства.

Широке застосування в дослідженні теорії адміністративно-державного управління має діалектичний метод, що дозволяє визначити внутрішні суперечності процесу адміністрування як джерела його саморозвитку. Власне цей підхід допомагає виявити основні тенденції та пріоритети в системі адміністративно-державного управління, розглянути їх у динамічному розвитку, органічному зв'язку з соціально-економічною, політичною і духовно-культурною сферами.

Важливим у дослідженні адміністративно-державного управління є порівняльний (компаративний) метод. Його важливість полягає в тому, що він надає можливість максимально використати багатоманітність міжнародного досвіду адміністрування щодо знаходження оптимальних моделей для порівняння з реальним станом існуючої системи адміністративно-державного управління в Україні, що потребує реформування. Учені цінують цей метод як перспективний за багатство методологічного інструментарію, який ґрунтується на принципах зіставлення законодавства України у сфері адміністративно-державного управління з міжнародно-правовими нормами.

В осмисленні теорії адміністративно-державного управління вагоме значення належить третій групі методів – емпіричним (біхевіористичним): безпосередньому спостереженню, конвент-аналізу документів та інформаційних потоків, експерименту, анкетному опитуванню, інтерв'ю тощо.

Державне управління як багатоваріантний вид суспільної діяльності це:

1) особливий тип соціального управління, що характеризується всезагальними владними повноваженнями і функціями, обумовленими як потреби в усіх видах суспільних ресурсів, так і різноманітними сферами публічного життя;

2) цілісна система органів та установ адміністративного апарату, яка функціонує скоординовано на національному, регіональному та місцевому рівнях із різним ступенем централізації і децентралізації з метою розробки державної стратегії розвитку, вдосконалення всіх сфер суспільного життя та проведення внутрішньої і зовнішньої політики.

Державне управління у своїй структурі містить різні види управління. По-перше, це управління адміністративним персоналом, сутність якого полягає у встановленні нормативних актів, що регулюють статус державного службовця, і створення системи відбору й набору адміністративних кадрів. По-друге, це управління суспільними сферами соціуму, яке охоплює економічну, соціальну, духовно-культурну сфери життєдіяльності держави, оборону, національну безпеку та міжнародні відносини.

Суб'єктами державного управління є керівники найвищої, середньої та нижчої ланок, еліта й організації, а об'єктами – певні особи, групи, організації, інститути, сфери та галузі суспільного життя, на які спрямований організуючий вплив держави.

До сфери впливу державного управління належать об'єкти як державного сектора – державна власність, державні органи й організації, так і суспільного, зокрема ті, що стосуються суспільно-економічного, духовно-культурного розвитку, забезпечення захисту прав і свобод громадян тощо.

Політична система може бути розглянута як частина соціальної чи громадської системи, яка охоплює організацію політичної влади, комплекс відносин між суспільством і державою, характеризує протікання політичних процесів, що включають інституціоналізацію влади, характер політичної участі тощо..

Політико-адміністративна система – це сукупність усталених зв'язків і відносин всередині виконавчої влади, між виконавчою та іншими гілками влади в їх динамічному взаємодії з інститутами громадянського суспільства. Як і будь-який інший системі, політико-адміністративної властива низка визначальних ознак:

1) цілісність або незвідність – властивість, яке свідчить про те, що система не дорівнює сумі складових її елементів, вона обов'язково охоплює комплекс зв'язків або відносин між елементами;

2) впорядкованість – структура системи, підпорядкована певним порядком відносин, який може бути виявлений і зафіксований;

3) подільність – властивість системи володіти властивим їй і таким, що відповідає тільки їй, складом (набором) підсистем і частин.

Як випливає з наведеного вище визначення політико-адміністративної системи, її структура – це комплекс стійких взаємозв'язків між основними елементами системи (гілками державної влади, інститутами державного управління та зовнішньої по відношенню до них середовища), які зазвичай формалізуються в праві.

На ефективність структури політико-адміністративної системи впливає низка факторів: досконалість правової бази, урахування соціокультурних особливостей цієї країни, матеріально-технічне забезпечення та ін. Однак головний критерій, за яким можна судити про ефективність чи неефективність структури політико-адміністративної системи, – ступінь її відповідності зовнішньому середовищу. Таким чином, ефективна структура – це така структура, яка дозволяє системі оптимально взаємодіяти із зовнішнім середовищем, відповідає її запитам і викликам.

Висновки та подальші напрями наукових досліджень. Узвичаєно вважати, що можливість виконання державою своїх функцій досягається завдяки системі державного управління. Іншу частину суспільно корисних функцій суспільство виконує самостійно в рамках самоорганізації. Йдеться, в першу чергу, про розвинене громадянське суспільство. Неможливо стверджувати, що державне управління реалізується шляхом адміністративного ресурсу, а також реалізації владних повноважень. Сучасне суспільство, що є об'єктом управління, не може бути підконтрольним і керуватися лише завдяки владним повноваженням держави.

На сучасному етапі розвитку громадянської самосвідомості виникла необхідність впровадження нових методів управлінського впливу. Отже, суб'єкти державного управління також використовують технології політичного менеджменту.

Рекомендації органам законодавчої та виконавчої влади.

Політико-адміністративний менеджмент зображується як застосування «кращих методів», що забезпечують ефективне співвідношення ціни та якості. Можна мати керівництво з боку громадськості, яке коштує менше і функціонує краще, завдяки

методам та організації управлінського процесу, запозиченим з менеджменту. Адміністрація повинна пристосуватися до змішаної економіки і конкурентного ринку. Необхідність змін впливає з потреби ефективної адаптації до довкілля, диктує необхідність включення вимог клієнтів або врахування конкурентоспроможного вибору. Допускається, що бюрократія заперечує нововведення й адаптацію, і тому мета архетипного впливу на політико-адміністративний менеджмент полягає в тому, щоб збільшити гнучкість адміністративної організації та надати їй більшої самостійності.

Список літератури

1. Бодди Д. Основы менеджмента / Д. Бодди, Р. Пэйтон. – Санкт-Петербург : Питер, 1999. – 816 с. – (Серия : Теория и практика менеджмента).
2. Валевський О. Л. Держава і реформи в Україні: аналіз державної політики в умовах трансформації суспільства / О. Л. Валевський. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 217 с.
3. Веймер Д. Аналіз політики: Концепції і практика / Д. Веймер, Е. Вайнінг. – К. : Основи, 2000. – 654 с.
4. Гаєвський Б. А. Українська політологія (концептуальні засади) / Б. А. Гаєвський. – К. : МАУП, 1994. – 142 с.
5. Глазунова Н. И. Система государственного управления : учебник для вузов / Н.И. Глазунова. – М. : Юнити-Дана, 2002. – 551 с.
6. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування : навч. посібник / В. П. Горбатенко, І.О. Бутовська. – К. : МАУП, 2005. – 152 с.
7. Граждан В. Д. Государственная гражданская служба / В. Д. Граждан. – М., 2007. – 496 с.
8. Гурне Б. Державне управління / Б. Гурне ; [пер. з фр. В. Шовкуна]. – К. : Основи, 1993. – 165 с.
9. Дай Т. Р. Основы державної політики : підручник / Т. Р. Дай ; [пер. з англ. Г. Є. Краснокутського] ; за наук. ред. З.В. Балабаєва. – О. : АО Бахва, 2005. – 468 с.
10. Дідро Д. Жак-Фаталіст / Д. Дідро ; В. Підмогильний (пер.). – Харків : Фоліо, 2007. – 447 с.
11. Дубенко С. Д. Державна служба і державні службовці в Україні / С. Д. Дубенко. – К. : ІнЮре, 1999. – 244 с.
12. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю.П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.
13. Зеркин Д. П. Основы политологии : курс лекцій / Д. П. Зеркин. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1999. – 573 с.
14. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС: порівняльний аналіз / Ж. Зіллер ; [пер. з франц. В. Ховхун]. – К. : Основи, 1996. – 420 с.
15. Игнатов В. Г. Государственное и муниципальное управление: введение в специальность. Основы теории и организации / В. Г. Игнатов. – М. : МарТ, 2005. – 448 с.
16. Кірюхін Д. І. Вступ до філософії релігії Гегеля. Філософія як спекулятивна теологія / Д. І. Кірюхін. – К. : ПАРАПАН, 2009. – 204 с.

17. Князев В. М. Громадянське суспільство в контексті реалій сучасної України / В. М. Князев, Ю. В. Бакаєв // Формування громадянського суспільства в Україні: стан, проблеми, перспективи. – К. : Вид-во УАДУ, 2001. – С. 26-38.
 18. Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні : монографія / І. Б. Коліушко ; відп. ред. В. Б. Авер'янов. – К. : Факт, 2002. – 260 с.
 19. Коргунюк Ю. Г. Современная российская многопартийность / Ю. Г. Коргунюк. – М., 1999.
 20. Луговий В. І. Управління освітою / В. І. Луговий. – К. : Вид-во УАДУ, 1997.
 21. Основи адміністративного менеджменту / В. Д. Бакуменко, Л. М. Усаченко, В. І. Тимцуник, О. В. Червякова ; за заг. ред. Л. М. Усаченко. – К. : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. – 148 с.
 22. Руссо Ж.-Ж. Про суспільну угоду, або принципи політичного права / Ж.-Ж. Руссо ; [пер. з фр. та ком. О. Хома]. – К. : Port-Royal, 2001. – 349 с.
 23. Фіхте Й. Г. Абсолютне обґрунтування права в дійсності / Й. Г. Фіхте ; [пер. з нім. В. Абашнік] // Практична філософія та правовий порядок : зб. наук. статей. – Харків : Центр Освітніх Ініціатив, 2000. – С. 331-334.
 24. Хьелл Л. Теорія личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб : Питер, 2003. – 608 с.
 25. Dunleavy P. From Old Public Administration to New Public Management / P. Dunleavy, C. Hood // Public Money & Management. – 1994. – № 4. – P. 9-16.
 26. OECD Serving the Economy Better. – Paris : Occasional Papers on Public Management, 1991.
 27. Peters T. J. In search of excellence : lessons from America's best-run companies / Thomas J. Peters, Robert H. Waterman. – N.-Y. : HarperBusiness Essentials, 2004.
-

Igor RESHEVETS

Master's program attendee

Kharkiv regional institute of state administration

National academy of Public Administration at the President of Ukraine

(Kharkiv, Ukraine)

ARCHETYPICAL PARADIGM OF THE POLITICAL ADMINISTRATION MANAGEMENT

This article analyses the archetypal influences on political and administrative management. It investigates the methods and components of administrative governance and political management. In addition, it addresses the principles of political and administrative management functioning in the public administration system.

Keywords: *archetype, system, methods, administration management, political management, political and administrative management.*